

De Vlaams-Nederlandse grenspendel in kaart

Een kleine 50 000 loontrekkenden uit België en Nederland zijn aan de andere kant van de grens aan het werk. Het merendeel van deze grenspendelaars – ruim 38 000 in 2014 – woont in België en werkt in Nederland. Dit komt overeen met een aandeel van 0,5% van alle werknemers in Nederland. Omgekeerd gaat het om lagere aantallen. Nauwelijks 10 000 loontrekkenden werken vanuit Nederland in België (0,3% van alle werknemers in België). De overgrote meerderheid van hen – bijna 95% – is aan de slag in Vlaanderen. Zowel in Nederland als in Vlaanderen zijn deze grenspendelaars relatief vaak actief in de industrie. Dit zijn enkele vaststellingen uit een recente **studie** van het Steunpunt Werk en het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de arbeidsmarkt in de Vlaams-Nederlandse grensregio.

Meer grenspendel vanuit België naar Nederland dan in omgekeerde richting

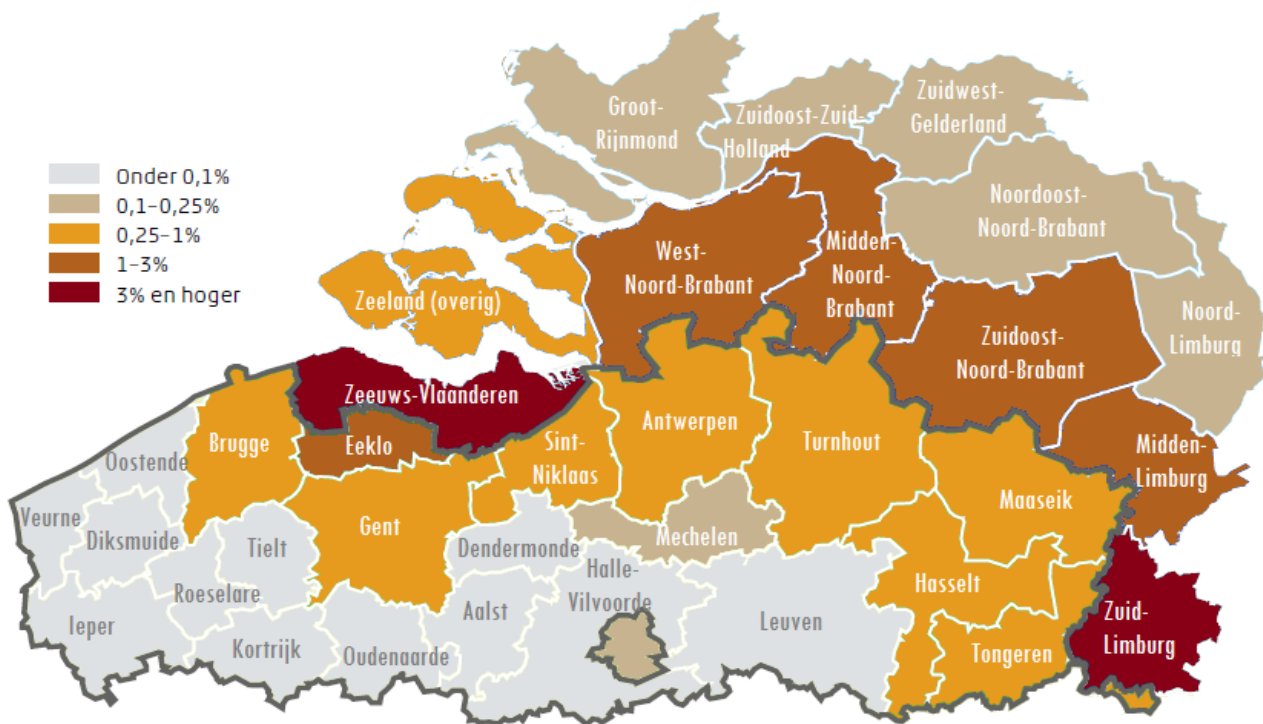
Grenspendelaars werken niet ver over de grens. Van de ruim 38 000 werknemers die vanuit België in Nederland werken, is vier op vijf – ongeveer 31 000 – aan de slag in de Nederlandse grensregio. Binnen de Nederlandse grensregio is Zuid-Limburg het sterkst vertegenwoordigd, met bijna 13 000 werknemers die uit België komen. Dit is 5,2% van het totaal aantal werknemers in Zuid-Limburg (zie figuur 1). Ook Zeeuws-Vlaanderen benadert dit aandeel met circa 4,7% inkomende pendel vanuit België, al gaat het in absolute aantallen wel om aanzienlijk minder werknemers (bijna 2000). Wel werken er nog behoorlijke aantallen inkomende grenspendelaars in de regio's Zuidoost-Noord-Brabant (7500), West-Noord-Brabant (4000) en Midden-Noord-Brabant (2500). Ten opzichte van de totale werknemerspopulaties in die regio's gaat het echter slechts over minder dan twee procent inkomende pendelaars uit België.

Van de grenspendelaars die in België wonen maar in Nederland werken, heeft liefst zes op de tien de Nederlandse nationaliteit. Het gaat dus waarschijnlijk in veel gevallen

om Nederlandse werknemers die in België – en vooral Vlaanderen – zijn gaan wonen, maar hun job in Nederland behouden. Voor bijna alle Nederlandse werkregio's varieert het aandeel grenspendelaars uit België met een Nederlandse nationaliteit tussen vijftig en zeventig procent. Enkel Zeeuws-Vlaanderen, waar de meerderheid van de inkomende pendelaars wel de Belgische nationaliteit heeft, vormt hierin een uitzondering. Gezien de specifieke ligging is dit niet zo verwonderlijk.

Grenspendelaars zijn werknemers die hun woonlocatie in het ene land hebben en hun werkplek in het buurland. De cijfers om deze grenspendel in kaart te brengen komen voor de inkomende pendel in België uit de Vlaamse Arbeidsrekening en voor de inkomende pendel in Nederland uit de Nederlandse Polisadministratie. De precieze werklocatie (gemeente) van deze werknemers is bekend, maar wat betreft de woonplaats is enkel geweten dat deze in het buurland ligt. Daardoor is voor de inkomende pendel in Nederland ook niet bekend of de uit België afkomstige grenspendelaars uit het Vlaams of Waals Gewest komen.

Figuur 1. Aandeel werknemers woonachtig in buurland (2014)

Bron: Polisadministratie (CBS) en Vlaamse Arbeidsrekening (Steunpunt Werk)

Vanuit Nederland is er beduidend minder grenspendel naar België dan omgekeerd. Net geen 10 000 werknemers uit Nederland zijn actief in België, van wie bijna 9000 in de Vlaamse grensregio. Ongeveer een derde van hen (zo'n 3000) is aan de slag in het arrondissement Antwerpen. Ten opzichte van het totaal aantal werknemers in de regio Antwerpen komt dit overeen met een aandeel van nauwelijks 0,8% inkomende pendel. In het arrondissement Gent zijn iets meer dan 1000 grenspendelaars uit Nederland werkzaam (0,5% van alle werknemers in het arrondissement). Voor de arrondissementen Turnhout en Sint-Niklaas gaat het telkens over bijna 900 grenspendelaars. Het arrondissement Eeklo telt zowat 400 grenspendelaars, maar laat met een aandeel van 1,3% wel de relatief grootste instroom van Nederlanders optekenen ten aanzien van haar totale werknemerspopulatie.

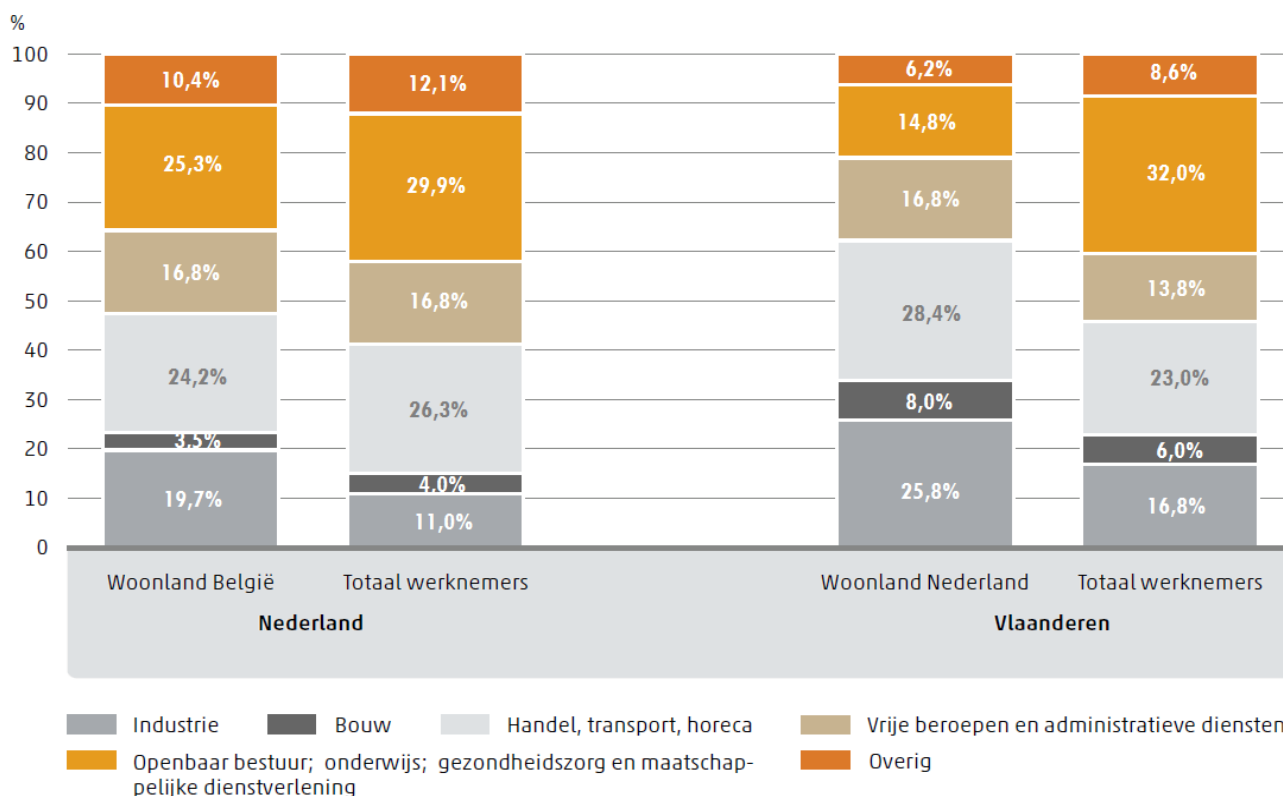
Grenspendelaars vaker actief in de industrie

Grenspendelaars uit België werken in Nederland relatief vaak in de industrie en minder in de publieke diensten (openbare besturen, onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke diensten), vergeleken met de globale werknemerspopulatie in Nederland. In 2014 werkte bijna 20% van de grenspendelaars uit België in de industriële sector, tegenover 11% van het totaal aantal werknemers

(zie figuur 2). Vooral in de Nederlandse regio's Zuidoost-Noord-Brabant en Midden-Limburg is een relatief groot aandeel pendelaars uit België actief in de industrie (respectievelijk 33% en 29%). In de regio met het grootste aantal inkomende grenspendelaars, Zuid-Limburg, is anderzijds een groot aandeel aan de slag in de administratieve diensten (35%).

Ook bij de omgekeerde pendelstroom, van Nederland naar Vlaanderen, is de industrie sterker vertegenwoordigd, met ruim een kwart (26%) van de Nederlandse pendelaars aan de slag in de Vlaamse industrie, tegenover 17% van de totale groep werknemers. Daarnaast werken de inkomende grenspendelaars in Vlaanderen ook relatief vaak in de handel, transport en horeca (28% tegenover 23% in totaal). In het arrondissement Antwerpen leunt de sectorale verdeling van de inkomende pendel uit Nederland sterk aan bij dit totaalbeeld. Bijna een kwart (24%) van de grenspendelaars is actief in de industrie en nog ruim een ander kwart (27%) in de handel, transport en horeca. In het arrondissement Gent is een groter aandeel van de grenspendelaars actief in de industrie (34%), maar slechts één op de vijf (19%) in de handel, transport en horeca.

Figuur 2. Inkomende pendel vanuit het buurland naar economische activiteit (2014)

Bron: Polisadministratie (CBS) en Vlaamse Arbeidsrekening (Steunpunt Werk)

Meer cijfers en analyses zijn terug te vinden in het rapport *De arbeidsmarkt in de grensregio van Nederland en Vlaanderen* en in de *factsheet*.

Wouter Vanderbiesen
Daan Goutsmet
Sarah Vansteenkiste
Steunpunt Werk

Johan van der Valk
Harry Bierings
Julia Schmitt
Centraal Bureau voor de Statistiek

Bibliografie

Bierings, H., Schmitt, J., van der Valk, J., Vanderbiesen, W., & Goutsmet, D. (2017). *De arbeidsmarkt in de grensregio van Nederland en Vlaanderen*. Den Haag/Leuven: Centraal Bureau voor de Statistiek, Steunpunt Werk.

**STEUNPUNT
WERK**

Naamsestraat 61 bus 3551, 3000 Leuven
steunpuntwerk@kuleuven.be | +32 016 32 32 39
www.steunpuntwerk.be | twitter: @SteunpuntWerk

Het STEUNPUNT WERK is een universitair kenniscentrum dat arbeidsmarktinformatie verspreidt en het Vlaams arbeidsmarktbeleid ondersteunt.